

42.750

Poštnina plačana v gotovini.

Ivanka Mrak, Poljane.

Do cilja.

Čez doline in čez hribe naše
 Orel krila krepka je razpel,
 kvišku, k Solncu rad bi se povzpел.
 V letu silnem drzno mu sledi Orlica,
 „Knjiga zlata“ tudi njena je vodnica.
 Težave in zapreke vsake vrste
 srečujejo na potu čete čvrste —
 pa vera trdna, upanje v Boga
 moči dovolj na strmo pot jim da.

Glej, to ni orel-ptič, ki plove čez planine!
 To bratje smo in sestre v dolgi vrsti,
 na deblu narodnem cvetoči brsti.
 To hočemo: Naš narod srečen bodi!
 Do sreče prave pa krepost le vodi:
 Življenje čisto, trezno, in pošteno —
 to druží nas, to spaja v četo eno.
 Iz lastnih — vem — ne moremo moči,
 zato v Boga so uprte nam oči.

Naš smoter ni na zemlji, ni pod nebom,
ni solnce ustvarjeno — je Stvarnik sam.
Doseči Njega — cilj je nam.

Za smotrom tem neustrašeno stremimo,
v dosego tega delajmo, živimo.

Če treba, se ne strašimo trpeti,
sladkost in čast je — zanj umreti.

Ljubezen Bog je, v Bogu ostanimo,
v ljubezni sveti — sveto se ljubimo!

Hitimo jaderno v višave sinje,
o, sestre drage, bratje moji mili,
prekrasni so načrtani nam cilji!
Ne omahujmo, kadar šiba nas vihar,
pred njim glavé ne klónimo nikdar!
Sovražnikov zasmeh prezrimo,
za brate, za nasprotnike molimo:

Cerkvi udani hčere in sinovi,
za zvestobo — naj nas ona blagoslovi!

Novi nadpastir mariborske škofije.

V Mariboru so letos poleti praznovali lepo slovesnost. Dobili so novega škofa in so jih slovesno ustoličili. To je bil vesel dan za škofijo, ki je bila po smrti prejšnjega škofa dr. Mihaela Napotnika kakor sirota brez očeta. Novi škof, dr. Andrej Karlin, so zelo ljubeznjiv in blag gospod, vsem so se takoj priljubili. Doma so v Stari Loki na Gorenjskem in so bili že več let škof v nesrečbo. Mi jim voščimo, da bi v blagoslova polnem miru dolgo, dolgo vodili k Bogu duše lavantinskih škofljanov! Bog živi!!

V znamenju V. katoliškega shoda.

Ravno s končanim veličastnim katoliškim shodom je končal „Orlič“ svoj III. letnik. Pričujoča številka otvarja novo leto — prvo leto po petem katoliškem shodu.

Orlič in Orličice, tudi o vas je govoril katoliški shod, čeprav vas ni bilo zraven. Tudi na vas je mislil, tudi vas vabi in pozivlja, da ostanete prav trdni katoličani, zvesti Bogu in Cerkvi, neustrašeni pred sramotenjem nasprotnikov.

Ali veste, kaj se prav za prav pravi biti katoličan? To se pravi, biti otrok božji. Otrok božji mora ljubiti Boga, svojega očeta, Marijo, svojo Mater — obema mora delati veselje. Kako pa more delati Bogu in Mariji veselje — hudoben človek? Ne more! Zato je poglavitna dolžnost katoličanova, pa tudi najlepše njegovo odlikovanje, da ne dela greha.

Orlič in Orličice, grehu napovejmo boj! Kaj je greh, veste, ogibajte se ga! Zato pa radi molite, pridno ubogajte, bodite usmiljeni — prejemajte pogosto svete zakramente!

Vse to je velika želja katoliškega shoda. Vaš „Orlič“ vas bo večkrat na vse to opozarjal. Vzemite si k srcu in ravnajte se po teh opominih, da bomo vse letošnje „Orličevo“ leto obhajali v znamenju katoliškega shoda.

Ivan Langerholc.

Ne samih povesti!

Če bi kdo jedel samo meso in prav nič drugega, bi si pokvaril želodec. Ali verjamete? — Pa poskusite! — Ne, ne, nikar! Zdrav želodec je velika dobrota, pokvarjen želodec je velika pokora. Enako bi si pokvaril želodec če bi kdo užival čisto sam krompir. Ali pa če bi dobival jedi, ki niso zabeljene.

A, kaj ima pa to z branjem opraviti!

Vidiš, prijatelj! Branje je duševna hrana. Kakor potrebuje telo, oziroma želodec različne hrane, tako mora biti tudi duševna hrana različna.

Ko bi kdo bral same povesti, bi ne bilo dobro zanj. Povesti so kakor cukar, malo ga je včasih dobro, pa še takrat je bolj prav, da je primešan drugim jedem; veliko cukra je pa škodljivo. Mogoče si že sam bral, da so otroci, ki so same povesti prebiral, kar prebujeni in po dnevu sanjali o tem, kar so brali v povestih. Marsikdo misli, da mora to, kar bere, tudi sam preskusiti, če je res.

Zato pa pravim: Ne samih povesti!

Kaj pa?

Berimo včasih tudi kaj koristnega, kaj potrebnega. Vzemi v roko knjigo, ki opisuje živali in njih življenje. Dobro je pre-

birati knjige, ki nam opisujejo lepoto naše zemlje, zlasti naše domovine. Zgodovina tudi pove marsikaj koristnega in poučnega.

Včasih, ne samo včasih, velikokrat vzemi v roko kako knjigo z nabožno, versko vsebino. Omenjam „Bogoljuba“, priporočam „Zgodbe sv. pisma“, beri „Liturgiko“, ki jo je spisal g. kanonik Stroj; lepa je knjiga „Mesija“, delo našega prijatelja, ljubljanskega škofa. Pozabiti ne smem na „Zlato knjigo“.

Ko boste pa že bolj dorasli, ko boste iz Orličev postali Orli in iz Orličic Orlice, bo pa dobro, če boste vzeli v roke kako gospodarsko ali gospodinjisko knjigo. Po imenu vam jih ne bom našteval. Nalašč ne. Vzemite v roke zapisnik vaše knjižnice, pa jih boste našli opisane.

Vidite, tako se mora mešati prijetno, koristno in potrebno. Vsakega nekaj!

Prepričan sem, da boste s knjigami postali največji prijatelji. In prav bo tako. Mnogo veselih uric vam bodo prinesle, mnogo koristnega vas bodo naučile! Vaša mladost bo lepa kakor solnčna spomlad, bo vesela kakor slavčeva pesem in ne bo poznala oblačnih dni in žalostnih spominov. Žalostna je mladost tistih, ki ljubijo kozarec in kar je v njem in tobakov dim.

POZOR NA „ORLIČEVO“ NEDELJO!!

Leopold Berce, Sredlišče.

Orlovski polet med brate Hrvate.

Pravo bratsko vzajemnost so pokazali nasproti nam bratje Orli iz Hrvatske, ko so našo središko srenjo povabili na prireditev zagrebške Podzveze. Vršila se je dne 8. julija v Hraščanih blizu mesta Čakovca v Medžimurju.

Bilo je krasno jutro. Niti lahke meglice — podnebne ovčice — niso kalile vedrega neba. Jutranje megle so se počasi umikale preko Drave pritisku solnčnih žarkov. Rosne kapljice so blestele na dehtečih cvetkah kot žareči biseri rubini. Z drevov doli so donele ljubke melodije krilatih pevcev.

V bližnji farni cerkvi Sv. Duha se je oglasil zvon in označjal okolici, da je napočil dan Gospodov, in je vabil vernike k sv. maši.

V mojem srcu se je oglasila struna veselja in je zaigrala glorio Stvarniku zemlje in nebes. Zdelo se mi je, da se vsa lepa narava s farnim zvonom vred pridružuje mojemu veselju. Saj je bil ta krasni dan določen za naš prvi polet med brate Hrvate.

Starejši brat in sestra sta se že s prvim jutranjim vlakom odpeljala z večjo orlovsko četo proti Mačincem. Jaz pa sem postal nestrpen! Kdaj vendar odrinemo mi . . . ?

Po prvi sv. maši smo imeli skušnjo v Društvenem domu. Naš dobri br. vaditelj nam je povedal, da je za naš izlet pripravljen voz, da se z njim odpeljemo proti Hraščanom.

Po preteku nekaj ur je bil naš voz že okrašen s smrečjem in zastavicami. Konjiči so potegnili in šlo je naglo proti cilju. Orlički smo prepevali in se smejali in smo bili veseli — daleč za vozom se je med oblake prahu mešal odmev smeha in petja razigrane orlovske mladine.

Ob trinajstih smo privozili na hrvatska tla. Da bi vi vedeli, dragi bralci in bralke „Orliča“, kako mi je od veselja in radosti vstrepetalo srce, ko sem stopil na osvobojeno hrvatsko zemljo, ki je že od smrti Zvonimirove dalje († 1135) ječala pod jarmom mažarske oblasti. Najrajši bi ji bil v pozdrav glasno zaklical pesniške besede, ki so mi prihajale na misel . . .

Ob petnajsti uri se je sredi krasnega loga vršila javna telovadba. Med drugim sporedom smo prišli tudi mi Orlički na vrsto. Nastopili smo z letošnjimi prostimi vajami. Po končanem sporedu se je razvila živahna prosta zabava, med katero je veselo in veličastno daleč naokoli odmevala orlovska in narodna pesem. Iz src neustrašene pevajoče orlovske mladine je vel pogum, na veselih jasnih licih si bral srečo in zadovoljnost, ki so jo občutila bratska srca v medsebojni združitvi in vzajemnosti. Stara zveza in zvestoba se je ta dan obnovila in na novo utrdila — Slovenec in Hrvat ostaneta brata na veke. Lepa orlovska misel mora prešiniti vsa srca po slovenski in hrvatski zemlji!

Ko se je začelo solnce pomikati proti zatonu, smo se z bratom vaditeljem polni lepih spominov vrnili domov.

Pripis za uredništvo. — Zopet sem Vam napisal nekaj vrstic iz mojih preteklih dni društvenega življenja. Prosim, če imate v našem preljubem listu kaj prostora, natisnite ta članek in priobčite, da bodo brali in vedeli tudi drugi, kako srečne smo se središki Orlički čutili med brati Hrvati. Vem, da je v spisu veliko pomot, pa to mi morate oprostiti. Ko bom dalje študiral, bom že samega sebe kritiziral in popravljal. Srčen podrav!

Pozor na „Orličevo“ nedeljo!

(21. oktobra — posvečevanje cerkva.)

Tej nedelji pravijo pri nas „žegnanska nedelja“. V cerkvi so takrat pridige o lepoti in imenitnosti hiše božje. Uče nas, kako se moramo v hiši božji obnašati, spominjajo nas na to, koliko duhovnih dobrot smo že prejeli in še zmerom prejemamo v cerkvi. Tudi doma obhajamo takrat „žeganje“ in mati radi poskrbe, da pride ta dan kaj boljšega na mizo. Celo čez ponev radi vržejo kako dobro stvar, da morejo postreči domačim sladkosnednežem, pa tudi če kdo pride v goste opoldne ali pa po večernicah v cerkvi.

„Žegnansko“ nedeljo je vzel letos „Orlič“ prav posebno na piko in jo hoče na izreden način praznovati. Rad bi prišel takrat v goste v vsako hišo, posebno tja, kjer imajo bolj majhne ljudi, take namreč, ki jim pravimo otroci. Posebno bi rad prišel v take hiše, kjer se dosedaj še nikoli ni pokazal in ga še nič ne poznajo.

„Žegnanska“ nedelja je „Orličeva“ nedelja. Ta dan se mora povsod vršiti prav zelo živahna agitacija za nove „Orličeve“ naročnike. Vse naše prijatelje in prijateljice vabimo, da si tisti dan vzamete čas in od hiše do hiše, od osebe do osebe nabirate naročnike in naročnino za „Orliča“. Vsaka hiša, kjer imajo otroka, naj ga naroči!

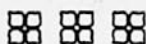
Ta številka je prva in ž njo se pričinja nov letnik. Dosedaj je imel „Orlič“ nad 6000 naročnikov. To je sicer precej, pa je vendar vsled nizke naročnine trpel mnogo izgube. Tudi s povišano naročnino ne bo mogel izhajati in bo moral postati manjši, ali pa bo bolj poredkoma prihajal, ako ne bo število naročnikov znatno poskočilo.

Zato pojdite in nam naberite mnogo, prav mnogo novih! Kaj se pozna pri hiši 5 Din, pri nas se pa mnogo pozna, če je velikokrat po 5 Din skupaj. Vsa imena nabranih naročnikov lahko izročite vaditelju vašega naraščaja, da bo vedel, koliko listov naj naroči pod skupnim zavitkom in komu naj potem liste odda. Taki plačajo le po 5 Din, če jih bo vsaj 20 skupaj. Kdor pa hoče, da dobiva list vsak mesec naravnost na dom po pošti, naj plača Din 8 in vi nam pošljite cel njegov naslov sem na upravo „Orliča“, Ljubljana, Ljudski dom.

Kdor ne more za vse leto plačati, naj plača za pol!

Agitirajte tudi v tistih vaseh in farah, kjer še nimajo nič orlovstva in nič naraščaja!

Orlič in Orličice in drugi prijatelji — na delo!!

Saj na polju dosti telovadim.

Za višji naraščaj.

Levičnikov Marko je že 15 let star, pa se še vedno noče zapisati med naraščaj. Zadnjič nam je kar naravnost povedal, zakaj ne. „Pojdite no“, je dejal, „kaj bi hodil k telovadbi! Ves teden delam na njivi in na polju, dosti je te telovadbe za moje potrebe“.

Nobeden izmed nas v prvi sapi ni vedel, kaj bi mu odgovoril. Markove „potrebe“ so se nam zdele majhne, to je res. Vendar nam ni prišlo na misel, kako bi mu izpodbili njegovo misel in kako bi utemeljili svoje zahajanje k telovadbi. Tudi mi

smo namreč kmečki fantje in smo ponosni na to. Telovadimo pa kljub temu prav radi.

Našega duševnega vodjo smo vprašali za svet. Nasmehnil se nam je in je dejal: „Orlič, to je že star izgovor, ki ga tisti vaš Marko ponavlja. Ker pa vidim, da ga ne znate zavrniiti, vam bom to stvar precej razložil. Kar poslušajte!

Veste, bratci, ta pomislek se meni prav tak zdi, kakor če bi kdo očital kmečkemu človeku v nedeljo: Ti, zakaj pa imaš danes boljše kosilo? Čemu ješ danes meso, saj si vendar že prej ves teden jedel? — Ali če bi o Božiču in o Veliki noči ljudem očital: Zakaj pa pečete potice in kolače, saj ste vendar vse leto jedli kruh in žgance?

Kajne, tak očitek bi ne bil pameten. Nedelja je nedelja, prazniki so prazniki. Čeprav človek vsak dan v tednu je in celo večkrat na dan, vendar v nedeljo prav rad sede k boljše obloženi mizi.

Vidite, bratci, nekaj podobnega je s telovadbo na njivi in na polju, pa s telovadbo v telovadnici ali še bolje na letnem telovadišču pod milim nebom. Res je seveda, da pri vsakem telesnem delu telovadiš, to se pravi, giblješ telo in ga vežbaš, da ostane zdravo in krepko. Vendar je tista telovadba dostikrat enostranska, neurejena, brez pravega načrta, pogosto tudi površna. Gibe in kretnje vam ondi narekuje delo, telo se mora čisto po delu ravnati. Gospodar torej tu ni telo, ne duh s telesom vred, glavno besedo ima le delo kot tako. In če je človek v svojem poklicu navezan le bolj na delo ene vrste, se prav lahko zgodi, da mnogo mišic v telesu sploh ne pride do razmaha in vaje.

Drugače je pri pravi telovadbi. Tam se človek čisto samostojno odločuje in ureja gibe in vaje po načrtu (sistematično). Zato so telovadne vaje take, da razmahnejo vse mišice, da izobrazujejo in likajo celo telo, pa tudi vse njegove dele.

Bratci, to je ena stvar. Toda še več vam lahko povem. Prava telovadba je tudi vse drugače lepa. Le pomislite samo na proste in redovne vaje v skupinah. Kaj šele simbolične vaje! Kako lepe so! Vsak jih rad gleda in tisoči ljudi priderejo občudovat javne telovadbe. Če se snide na travniku nekaj deseteric koscev, ali jih tudi take množice gledajo? Če je na njivi število kopačev, ali jih tudi tisoči po več ur občudujejo? Jelite, da ne!

In zakaj ne? Zato, ker telovadba na njivi ni tako lepa, čeprav je zelo zdrava in še bolj koristna. Enega ji namreč manjka, kar pa prava telovadba ima — to je umetelna veljava. Kjer je pa umetelnost, ondi je duh, in če gledate veliko telovadno prireditev, morate priznati, da pri njej ne pride do veljave le telesnost, temuč je v njej silno veliko človeške duševnosti. Taka telovadba je nekaj plemenitega, nekaj povzdigujočega. Lepota, disciplina, neustrašenost, eleganten nastop — vse to je

izraz in razodevanje duše. In prav zato je umetelna telovadba toliko vredna, ker je tudi zelo izdatna **duhovadba**.

Bratci, nekoliko učeno se vam morda zdi moje govorjenje, pa vendar upam, da me razumete. Taka je torej ta reč. Čeprav človek vsak dan v tednu je, rad v nedeljo kaj boljšega vidi v skledi. Čeprav ves teden pri delu telovadiš — ako razumeš pomen telovadbe, boš rad prišel v nedeljo ali včasih zvečer k orlovski telovadbi, ker je to velik priboljšek za tvoje mišice, telesne in duševne. To povejte Marku! Bog živi!

Tako nam je govoril, mi smo seveda Marku precej začeli tolmačiti. Poslušal nas je, rekel pa ni nič posebnega. Zapisal se še ni. Pravijo, da od tistih dob vsako nedeljo, ko je priboljšek na mizi, čudno zamišljeno gleda. Mi smo uganili, da misli na našo telovadbo. O, Marko bo kmalu naš!

POZOR NA „ORLIČEVO“ NEDELJO!!

Savin :

Mali Jaka !

*Na plotu pred Potočnikovo kajžo
petelin kliče glasno na korajžo.*

*Náš Jakec samosrajčnik ga zapazi,
prevzetna misel se mu v glavo splazi.*

*Kar urno ubriše jo po vrtnem potu,
široko stopl še — pa je na plotu.*

*Bahato na višini se ponaša,
prešerno petelina oponaša:*

*Petelin žuga mu z rdečo rožo,
na glavi Jakec nagrbanči kožo.*

*Privzdigne rep petelin, kljun obriše,
na hlačkah zadaj Jakec platno više —*

*in usta že odpre — kar kol spusti,
omahne Jakec — v gnoj pod plot zgrmi.*

*Zdaj v gnoju „poje“ Jakec, stoče, vzdise,
si hlačke snaži, grenke solze briše.*

*Oj, vrh plotu petelin se prikaže,
in Jakcu v gnoju dolge osle kaže.*

*Še putke v prahu se mu v brk režijo,
in krave s trate se na glas smejijo.*

*Pa mati pravijo: Ti reč ti taka,
če dere se pod plotom mali Jaka!*

Napačni in pravi gibi pri prostih vajah.

Lepo izvajanje prostih vaj ni igrača. Treba se je pošteno potruditi. Vsako mahanje z rokami, vsako prestopanje z nogami, še niso proste vaje. Posamezne gibe je treba tako dolgo vaditi, da so zares lepi in pravilni, potem je šele dovoljeno, gibe med seboj vezati in jih po načrtu spajati v „proste vaje“.

Pri javnih nastopih se pogosto vidi, da telovadci, ki delajo dolge in težke proste vaje, posameznih gibov ne znajo. Če pogledaš na priliko njihovo vzročenje, njihov počep, izpad in podobne gibe, boš opazil vse polno napak. Take napake je treba na vsak način odpraviti, drugače ne bomo nikoli prišli do lepo izvajanih prostih vaj.

Oglejmo si za danes na priliko vzročenje. Vaja je videti silno priprosta, pa če pogledate na pričujoči sliki, kako vzročujejo tile štirje telovadci, boste precej vedeli, da vsako dviganje rok kvišku še nikakor ne zasluži imena vzročenje za orlovске proste vaje.

1. Oglejmo si dečka, pod katerim vidite natisnjeno številko 1. Kako grdo je njegovo vzročenje! Roki mu nista navpični, temuč jih drži vse preveč naprej. Kam pa gleda? Oči so mu obrnjene nekam v tla, v resnici bi pa moral imeti glavo zaklonjeno in gledati na roki. Pogled na roki je nujno potreben, da vidiš, če sta ti roki res v lepi pravilni navpični legi. Skoraj vse napake pri vzročenju pridejo odtod, ker telovadec ne gleda na roki. Ta ali oni sicer morda gleda navzgor, toda le poševno predse v zrak, zato ne vidi dosti natančno svojega giba. Zapomni si torej: Pri vzročenju vedno glavo zakloni, glej pa na dlani svojih rok in dobro pazi, da bosta roki res navpično stali, ne poševno. Pa tudi res enakomerno druga od druge oddaljeni!

2. Opazujmo drugega telovadca! Tudi tega ne moremo pohvaliti. Poglej, kako ima glavo! Slišal je, da je treba glavo pri vzročenju zakloniti, brž jo je zaklonil — pa preveč! Ker se je tako napel, je tudi križ preveč vleknil. Nastala je nevarnost, da se bo prekucnil vznak po tleh, zato se je tej nevarnosti ognil z novo napako — kolena je ukrivil! Tako sledi ena na-

paka iz druge. Toda vzročenje je le takrat lepo, če ležijo trup in roke popolnoma v ravni črti. Pa primerajte našega dečka s četrtim, boste videli razliko!

3. Lotimo se tretjega dečka! Na prvi pogled ga moramo pograjati. Kako grdo ima roki v komolcih ukrivljeni! Najbrž tudi ta buli nekam tja v svet, to mu pa ne pride na misel, da bi si ogledal, kako mu stoje roke. — Marsikdo ima že po naravi nekoliko krive roke, da ne more v vzročenju popolnoma iztegniti. Ta ali oni si je pa svojih krivih rok sam kriv. Lahko bi imel lepo ravne, pa si jih je skrivenčil v mladosti, ko je prezgodaj začel delati preveč težke vaje. Saj smo že večkrat opozarjali, da naraščaj ne sme delati težkih vaj, posebno ne vaj v oporah. Danes zopet svarimo pred takim pretiravanjem in opominjamo, da vadite le lahke vaje in šele prav polagoma in previdno rabite telovadno orodje!

4. Četrtemu telovadcu pa ne moremo nič oporekati. Ta res zna in je vreden pohvale, pa tudi posnemanja. Glava je lepo zaklonjena, pogled obrnjen na dlani rok, trup pa ni zaklonjen kakor pri drugem dečku. Ves trup je pa za spoznanje nagnjen naprej kakor pri stoji v pozoru. Tako je prav. Telovadec je od pete do prstov na rokah ena sama ravna črta.

Sedaj pojdite in vadite vzročenje tako dolgo, da boste čisto brez napake napravili kakor četrti telovadec na sliki. Potem vas zagotavljam, da boste dobili pri tekmi prav vse točke!

Kocjančič Viktor, stud. med.

Kako zdravi narava?

Že zopet tako čuden naslov! Ali res narava sama zdravi? Kaj pa potem tisti dela, ki je po našem mnenju v to poklican, kaj dela zdravnik? Ali on samo gleda, recepte piše, bolnika z grenkimi in sladkimi zdravili trpinči — za vse to pa še lepe denarce vleče? Precej vam dam odgovor. Takole je: Narava res zdravi, to je čisto gotova stvar. Kljub temu je zdravnik v boleznih močno potreben, to ni nič manj res kot ono, da narava tudi sama zdravi.

To skrivnost vam lahko raztolmačim. Narava sicer zna zdraviti, toda ta njen posel je zelo zelo težaven. Zato pride zdravnik na pomoč in mnogo pripomore do uspeha. Narava je kakor slepec, ki sicer zna hoditi, pa ne zna izbirati pravega pota, zdravnik pa je dober videc, ki vodi naravo in pazi, da narava ne pade v prepad, kar bi bilo joj, prejoj!

Poglejmo! Obrezoval si leseno palico, pa si se vrezal v prst. Samo malo si se vrezal, pa kri teče precej. Če bi kri tekla in tekla, bi kmalu odtekla in ti bi umrl. Pa bi bilo enega pridnega ali porednega Orliča manj. Pa to se ne zgodi. Kri se kmalu

strdi, rano zamaši, prerezano kožo zopet sklopi — v kratkem času je rana zopet ozdravljena, zaceljena.

V tem slučaju zdravnika ni bilo treba. Če se pa zgodi, da je rana velika, žila močno prerezana, se tekoča kri ne strdi in ne ustavi. Narava je tu brez moči. Priti mora zdravnik, da z umetnimi sredstvi naravo podpre in bolnika reši smrti.

So pa tudi taki ljudje, ki se jim kri celo v prav majhni rani ne strdi in teče kar venomer. To so izjeme. Bil je deček, ki je nekoč v hudi zimi tiščal jezik ob železen drog. Jezik mu je primrznil. Ko ga je odtrgal, je dobil majhno rano. Kri se je vlila, pa ni hotela prenehati. Deček je izkrvavel in — umrl. Toda takih izjem ni veliko.

Kako še zdravi narava?

Neroden si bil in si se zbodel z **nesnažno** iglo v prst. Skoraj nikake rane ni, vendar se je vnelo, da te boli. Na igli so bile med razno nesnago [takozvane „bakterije“, to so majčkeni strupeni zajedavci, ki se hočejo v krvi pod kožo udomačiti in se razpasti. Kri pa tega ne pusti kar tako in hoče vsiljivce izmetati, drugače bi kmalu zastupili celo telo. Zato se kri nakopiči okoli tistih bakterij, rana se vname, kmalu se začne tudi gnojiti. Gnojenje je boj za žive in mrtve med bakterijami in krvjo.

Namen tega boja je, da se sovražnik izrine čez mejo domače dežele. Meja je v našem primeru koža, ki je napeta in ne pusti ničesar skozi. Ker pa kri le pritiska bakterije čez mejo, povzroča ta pritisk bolniku bolečine, včasih prav hude. Napravil se je „črv.“

Stvar gre počasi, naravi se nič preveč ne mudi. Če hočeš hitreje ozdraveti, pokliči zdravnika, oziroma bodi sam svoj zdravnik. Ne „črva“ polagaj obliže, ki prejedo kožo, Gnoj izteče, ž njim bakterije — sovražnik je zunaj — bolečine prenehajo. Vse je zopet v redu. Če pa tudi obliži ne pomagajo, pride druga pomoč — usmiljeni zdravnikov nož in boj je hitro končan. Tako narava zdravi, zdravnik ji pa pomaga.

Oglejmo si še en primer medsebojne vzajemnosti med naravo in zdravnikom!

Nekdo si je zlomil roko ali nogo. Kost ne bo ostala vedno zlomljena. Narava hitro poprime in poskrbi, da se zlomljena konca zopet zarasteta. Toda Bog ve, kako? Najbrž bo tako slepo zarastla noga kriva in hroma, telo neravno, skrivenčeno. Tu je nujno treba, da pomaga zdravnik. On sicer ne naredi, da se kost spet zaraste, to poskrbi narava sama. Toda zdravnik zlomljeni ud lepo pravilno urayna, poveže med deščice ali zalije z mavcem. Tako je zagotovljeno, da se bo kost pravilno zarastla in se ozdravljenemu človeku ne bo nič poznalo, da je imel nekoč zlomljen ud.

Seveda je nujno treba, da se zdravnik pravočasno pokliče, da ne začne narava sama od sebe brez preudarka zdraviti. Po-

tem bi bilo prepozno, ker bi moral zdravnik zopet lomiti in narazen trgati. Poznam Orliča, ki si je zlomil roko v komolcu. Zdravniška pomoč je prišla prepozno. Kost se je zarastla, pa roka je do danes ostala kriva in mnogo manj gibčna, ker se je zarastla nepravilno. Škoda!

Zato je nujno treba, da človek gre k zdravniku, če se mu kaj hujšega pripeti. Narava in zdravnik bosta v medsebojnem podpiranju poskrbela, da bo zopet zdrav.

POZOR NA „ORLIČEVO“ NEDELJO!!

Krojač na mesecu.

(Poljska pripovedka).

Neki krojač je potoval na oni svet in je zablodil na mesec. Te vrste rokodelec je bil ondi močno dobrodošel.

„Vedno me zebe“, je rekel mesec, „zlasti v dolgih zimskih nočeh. Topla suknja bi mi jako prav prišla“.

Krojač je moral hočeš nočeš ostati njegov gost in mu je takoj pomeril suknjo. Mesec je imel zelo grbast hrbet in splahnel, upadli trebušček. Bil je sključen skoraj kakor krojač, kadar sedi in šiva.

Suknja je bila brž gotova in je mesecu vrlo pristojala.

Toda po kratkem času se je začel mesec napihovati in trebuh mu je rastel, da mu je bila suknja kmalu pretesna.

Naenkrat je imel krojač polne roke dela, da je popravljaj, paral in prešival.

Končno je bil mesec popolnoma okrogel in napet kakor sodček. Krojač ni našel ne toliko blaga ne toliko časa, da bi mogel svojemu gospodarju ugoditi. Strigel in šival je noč in dan, da bi dopolnil preozko suknjo. Slednjič se je mesec prenehal debeliti in krojač se je iz globine srca oddahnil v upanju, da bo sedaj imel mir in si bo mogel malo odpočiti.

Toda kaj je to? Nenadoma se je začel mesec krčiti bolj in bolj, da mu je bila suknja vrlo široka in je visela na njem kot plahta. In, kar je bilo še hujše, hrbet mu je postal mršav, dočim mu je trebuh ostal napet, da je bil podoben upognjenemu komedijantu.

Zopet je imel krojač dosti dela. Znova je moral suknjo popravljati, zmanjševati in prikrajati, da se je prilagala gospodarju.

Končno po treh tednih se je smel odpočiti. Mesec je šel spat in ga nekaj dni ni bilo na spregled.

To priliko je porabil naš krojač, ki se je bil naveličal tega sitnega opravila, in jo je skrivaj pobrisal z meseca in iz njegove službe. Kod se možakar sedaj potika, menda nihče ne ve. — „Květy mladi“.

Zamorčki.

Šaljiv prizor za deklince. — M. Elizabeta.

Prizorišče poljubno. Šest majhnih deklic je zaposlenih z ročnim delom. Med njimi starejše dekle. Ko se dvigne zastor, zapoje med delom pesemco, ki jo najbolj znajo. Po petju se razgovarjajo kakor sledi.

- Prva.** V šoli je bilo zadnjič prijetno.
O črnih zamorčkih smo se učili.
O tistih ki bivajo v Afriki vroči.
Kako smo otroci pozorni bili!
Z ušesi in usti smo vsi poslušali,
saj radi bi črne zamorčke poznali.
- Druga.** Da, tisti zamorčki! Oh, kakšni so neki —
Vsi črni po čelu, po licih, povsod.
Črn noseč in bradka,
le zobki so beli.
Kar strah bi me bilo!
Prav, da so drugod.
- Tretja.** Črni, črni, vsi so črni
kakor oglje pred pečjo.
A zato so silno srečni,
ker se nič ne umivajo.
Oh, le tista mrzla voda,
brrr — bojim se je tako!
O, da nisem jaz zamorček!
Kdo me reši vode, kdo?
Vsako jutro bridko jokam,
prstki grozno me skele —
O, presrečni črni koži
treba ni pokore tel!
- Četrta.** O, Milica, jaz sem pa srčno vesela,
da kožico belo mi ustvaril je Bog.
Vsi zvezki bi bili še trikrat bolj črni
in bilo bi trikrat več šolskih nadlog,
če rokica črna bi v zvezek pisala.
Zdaj črna navadno le prstka sta dva,
pa sta že ta dva nesrečno nerodna,
da zvezek vse polno pečatov ima.
- Peta.** Jaz sem tudi rajši bela.
Čist in bel je srček moj,
pa še bel naj bo obrazek,
jasen kakor solnčni soj,
Tudi ljubi angel varuh

prav do vrha ves je bel —
morda črne varovanke
ne bi bil tako vesel.

Šesta. Jaz tudi vse rajši sem bela ko črna.
Na kožici beli se vidi vsak prah.
In snažna sem rada in čista in čedna —
o, hvala ti, Bogeč, da nisem črn strah!
Pa vendar, zamorčke bi videla rada,
te ljube zamorčke, te črne ljudi.
Bi videla rada tako prav od blizu,
kako se le v kožici črni živi.

Vse. Jaz tudi, jaz tudi!
Le strah bi me bilo,
če črno obličje
bi prédme stopilo.

Starejša. Ta želja se vam prav lahko uresniči,
če vestno storite vse, kar vam velim.
Kar delam pred vami, za mano storite,
z menoj govorite, kar jaz govorim.

Vse. O, rade, prav rade!
Vse bomo storile,
če bodo se želje
nam srčne spolnile.

*(Starejša dekllica prinese sedem krožnikov, 6 je spodaj krepko s
sajami namazanih, eden je čist. Umazane razdeli med deklice,
sama obdrži čistega.)*

Starejša. Krožnik v levico! Z menoj govorite
in z desnim kazalcem z menoj vse storite!
Nikamor ne glejte
in kakor bom štela, pazljivo štejte!

Starejša *(potegne po krožniku spodaj s kazalcem).*
Tri in dve je pet,
(naredi s kazalcem na čelu pliko).
takle je moj cvet.

Vse *(narede in govore prav tako. Enako v sledečem do konca).*

Starejša. Deset krat deset je sto,
takole vode teko. *(Potegne pod nosom črto.)*
Ena in dve je tri,
takole zvonik stoji. *(Na čelo ■).*

Dve in ena je tri,
v dolinci so moje oči, (*Okoli desnega očesa krog*).

Dve in ena je tri,
v dolinci so moji oči. (*Okoli levega očesa krog*).

Dve, tri, štir'
takle je krompir. (*Na desno lice ●*).

Dve, tri, štir',
takle je krompir. (*Na levo lice ●*).

Tri, štiri, pet,
brada je moj svet. (*Na brado ●*).

Štiri, pet, šest,
nosek je manjši ko pest. (*Na nos ●*).

Ena in ena je dve,
tukaj teko solze. (*Pod desnim očesom ■*).

Ena in ena je dve,
tukaj teko solze. (*Pod levim očesom ■*).

Ena in ena je dve,
zamorčki so črni ljudje. (*Na čelo visoko —*).

Ena in ena je dve,
zamorčki so črni ljudje. (*Na čelu nižje —*).

Iz dveh polovic je cela,
zamorček se že dela (*Okoli obraza krog*).

Osem manj pet je tri,
zamorček že živi. (*Razmaže z roko po vsem obrazu*).

Zdaj krožnik odložite,
zamorčki vsi vstanite!
Prav dobro se pogledjte,
prisrčno se nasmejte!

(*Konec.*)

Vesela pošta brata Nardžiča.

Iz nabiralnika.

Ruše. — Dragi brat Nardžič! Razsajal je vihar in zadel tudi nas. Zadel nas je toča psov od nasprotnikov. Po nevihti pa se je nebo zjasnilo. Začeli smo delati z vsem pogumom. Nas je okoli 20. Spadamo vsi k višjemu naraščaju. — Sedaj, br. Nardžič, pišem zadnjič še v tretjem „Or-

ličevem" letu. Želim, da bi se drugo leto veliko novih naročnikov zglasilo. Mi ruški Orlički kličemo svojemu bratcu brez perja h koncu njegovega III. leta: Bog Te živi! — Vekoslav Toplak v imenu vseh.

(Orlički v Rušah, pozor na „Orličevo“ nedeljo!!)

Št. Vid nad Lj. — Cenjeni br. N. Dolgo časa sem se že pripravljaj, da Vam napišem pismo, kako se imamo. Pri tekmi nas je nastopilo 10 in smo bili prav dobro izvežbanj. Dobili smo 94 odstotkov. Pri javnih nastopih smo se tudi že večkrat pokazali. Imamo štiri svoje trobentače. Kmalu bo prišel čas, da bo moral br. vadiatelj k vojakom. No, saj ne bo dolgo ostal, pa ga bomo vseeno pogrešali, ker ga imamo radi. Kmalu se bomo veselili, telovadili in se igrali v novem Domu. Prosim Vas, da bi natisnili to pismo v prvo številko četrtega letnika. Bog živi! Zalaznik Franc.

Kamnik. — Spoštovani br. Nardžič! Pozdravljam vas v imenu orlovskega naraščaja. Število tega drobiža znaša 24. Vsi smo naročeni na „Orliča“, katerega prav radi čitamo. Naš vadiatelj je prijazen in sicer strog. Dne 8. julija smo imeli nastop v Palovčah. Gori smo se najedli češenj, da smo skoraj počili. (To si pa prav načedno povedal, pravi br. Nardžič. Nezmer-nost je tudi pri češnjah gda!) Prosim, denite to pismo na Veselo pošto! Bog živi! Anton Rozman.

Črna. — Ker nisem imel prej prilike, danes nekoliko obširneje pišem. Dne 2. sept. smo imeli akademijo. Telovadili smo proste lanske in letošnje vaje. Jaz sem za načelnika in sem poveljeval. Namerjali smo nastopiti tudi skupinske vaje v petinah, pa je prišla nesreča in je zadela ravno mene. Moral bi bil vaditi štev. 1, pa sem tik pred nastopom telovadil na drogu, kjer mi je spodrsnilo in sem si poškodoval roko. Zato nismo mogli telovaditi. Poleg telovadbe smo imeli igro „Orlički in drugi tiči.“ Jaz sem imel vlogo Bogdana, in sem tudi imel deklamacijo: Bratom pod tujim jarmom. Orlovsko koračnico je pa deklamiral petleten deček. Občinstvu je tako uga-jala, da jo je moral ponoviti. Tretja deklamacija pa je bila Naša ljubezen. Orličev nas je 21. Sedaj pa končam in zakličem v slovo orlovski Bog živi! — Vaš Maks Hobel.

V nabiralnik.

Brunislavu. — Prav je, da imaš tako veselje s pisateljevanjem in pesnikovanjem. Le pridno se vadi in še pošlji, pa nikar ne obupaj, če ni precej dobro. Pesemca in povestica, ki si ju poslal, imata dober namen in lepo vsebino, vendar nista še dozoreli za tisk. Le delaj, bo že boljše. Prav tako Ti za ostale stvari, ki jih v pismu napoveduješ, ne morem obljubiti, če jih sprejemem in kdaj natisnem. Kar pošlji! Če bo dobro, bo že prišlo na vrsto, če ne, boš pa imel zopet en dober nauk in eno skušnjo več. Tudi to je nekaj vredno. Bog Te živi! Tvoj br. Nardžič.

Orličem in Orličicam na Malenskem vrhu. — Po Vaši dobri go-spodični sem prejel Vaše povabilo, naj Vas prav gotovo še letos obiščem. Zelo zelo rad bi se odzval, ker je res lepo pri vas in vem, da ste vsi prav pridni in dobri otroci. Toda letos so že minile počitnice za Vas in za mene. Zato se Vašemu povabilu ne morem odzvati. Ostanite vsi prav dobri in zvesti Orlički, drugo leto Vas pa res pridem pogledat, če Bog da in sreča junaška. Takrat bomo šli skupaj k sv. maši na Goro in bomo molili in peli, da se bo slišalo po vsej poljanski dolini. Če boste kaj korajžni v srcu in nogah, bomo en dan prav zgodaj vstali in jo mahnil na Blegoš! Kaj se Vam zdi? To se bomo naklepetali, nasmejali in nazijali, saj se z Blegoša vidi mnogo slovenske zemlje. Do takrat pozdravljeni, mili moji. Pa pa! — Bog živi! Br. Nardžič.

Orlič“ zhaaja po možnosti vsaki mesec. List izdaja uprava „Mladosti“ Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom.

Naročnina za odseke in krožke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 5 dinarjev na leto, za vse druge naročnike 8 dinarjev.

Odg. urednik: Franc Zabret.

Tiska tiskarna „Tiskovno društvo“ v Kranju. — 1542—23